

بنا بر

ایران توتنه

توشه ای برای موفقیت

- فصل اول : الکتروسیسته ساکن ۱
- فصل دوم : جریان الکتريکی و مدار های جريان مستقيم ۶
- فصل سوم : مغناطيس و القای الکترومغناطیسی ۱۱

ایران تونته
توشه ای برای موفقیت

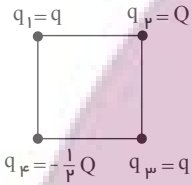
۱. چند الکترون باید از یک سکه‌ی خنثی خارج شود، تا بار الکتریکی آن $+1\mu C$ شود؟ ($e = 1.6 \times 10^{-19} C$)

- ۱) 1.6×10^6 ۲) 1.6×10^{12} ۳) 6.25×10^6 ۴) 6.25×10^{12}

۲. اگر اندازه‌ی بارهای هر یک از دو بار الکتریکی نقطه‌ای را ۳ برابر کنیم و فاصله‌ی بین آن‌ها را نیز ۳ برابر کنیم، نیروی الکتریکی بین آن‌ها چند برابر می‌شود؟

- ۱) $\frac{1}{3}$ ۲) ۱ ۳) ۳ ۴) ۹

۳. چهار ذره‌ی باردار در رأس‌های یک مربع قرار دارند. برایند نیروهای الکتریکی وارد بر ذره‌ی باردار q_4 صفر است. $\frac{Q}{q}$ کدام است؟

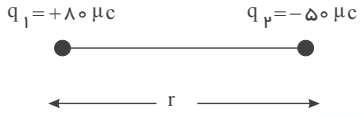
- ۱) $2\sqrt{2}$ ۲) $4\sqrt{2}$ ۳) $-2\sqrt{2}$ ۴) $-4\sqrt{2}$

۴. دو گلوله‌ی فلزی کوچک و مشابه که دارای بار الکتریکی می‌باشند، از فاصله‌ی ۳۰ سانتی‌متری، نیروی جاذبه‌ی ۴ نیوتون بر یکدیگر وارد می‌کنند. اگر این دو گلوله را به هم تماس دهیم، بار الکتریکی هر کدام $+3\mu C$ خواهد شد. بار اولیه گلوله‌ها برحسب میکروکولن کدام است؟

$$(k = 9 \times 10^9 \frac{N \cdot m^2}{C^2})$$

- ۱) ۶ و ۱۲- ۲) ۴ و ۱۰- ۳) ۳ و ۹- ۴) ۲ و ۸-

۵. مطابق شکل زیر، دو بار الکتریکی در فاصله r ، نیروی جاذبه F بر یکدیگر وارد می‌کنند. اگر با ثابت بودن فاصله، ۲۵ درصد از بار q_1 را به q_2 انتقال دهیم، نیروی جاذبه بین دو بار چند درصد و چگونه تغییر می‌کند؟

۱) ۲۵، کاهش

۲) ۲۵، افزایش

۳) ۵۵، کاهش

۴) ۵۵، افزایش

۶. دو بار الکتریکی نقطه‌ای q_1 و $q_2 = 2q_1$ در فاصله r از هم قرار دارند و به هم نیروی دافعه وارد می‌کنند. چند درصد از بار q_2 را به q_1 منتقل کنیم تا در همان فاصله، نیروی دافعه‌ی بین بارهای الکتریکی بیشینه شود؟

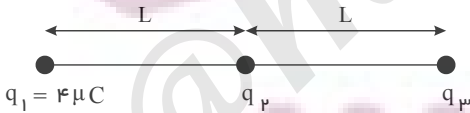
۱) ۱۵

۲) ۲۵

۳) ۴۰

۴) ۵۰

۷. در شکل زیر، سه بار نقطه‌ای قرار دارند. برآیند نیروهای الکتریکی وارد بر بار q_2 هم‌اندازه‌ی نیروی الکتریکی است که بار q_1 بر q_2 وارد می‌کند. چند میکروکولن است؟

۱) ۸

۲) ۲

۳) -۲

۴) -۸

۸. در یک میدان الکتریکی یکنواخت، به بار الکتریکی $q = 2 \mu C$ نیروی الکتریکی $\vec{F} = 10.8 N \vec{i} - 14.4 N \vec{j}$ وارد می‌شود. بزرگی میدان الکتریکی چند نیوتون بر کولن است؟

۱) 36×10^6

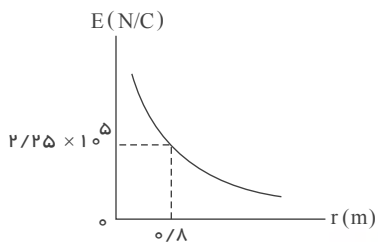
۲) 18×10^6

۳) 9×10^6

۴) 4.5×10^6

۹. نمودار تغییرات میدان الکتریکی حاصل از بار الکتریکی q بر حسب فاصله از آن به صورت شکل زیر است. اگر بار الکتریکی $q' = 9\mu C$ را در فاصله ۹۰ سانتی متری بار q قرار دهیم، نیرویی که دو ذره باردار بر یکدیگر وارد می کنند، چند نیوتون است؟

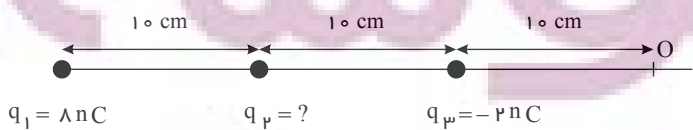

- ۱) ۰٫۱۶
- ۲) ۰٫۳۲
- ۳) ۱٫۶
- ۴) ۳٫۲

۱۰. دو بار نقطه‌ای q_1 و $q_2 = 4q_1$ ، در فاصله r از هم واقع اند. میدان الکتریکی ناشی از دو بار در فاصله d_1 از بار q_1 برابر صفر است. اگر فاصله دو بار از هم ۲ برابر شود، میدان الکتریکی برآیند در فاصله d_2 از بار q_2 برابر صفر می شود. d_2 چند برابر d_1 است؟

- ۱) $\frac{4}{3}$
- ۲) $\frac{3}{2}$
- ۳) ۲
- ۴) ۴

۱۱. سه بار نقطه‌ای مطابق شکل زیر ثابت شده اند. میدان الکتریکی برآیند حاصل از سه بار در نقطه O برابر $100 N/C$ است. بار q_2 چند نانو کولن می تواند باشد؟ ($k = 9 \times 10^9 \frac{N \cdot m^2}{C^2}$)

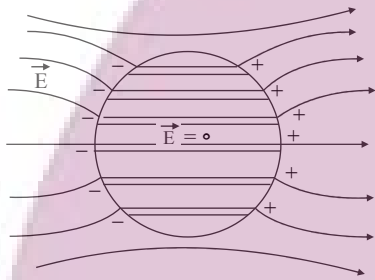

- ۱) +۴
- ۲) +۲
- ۳) -۲
- ۴) -۴

۱۲. درون یک میدان الکتریکی یکنواخت، بار الکتریکی $q = +2\mu C$ از نقطه‌ی A تا نقطه‌ی B جابه‌جا می‌شود. اگر کار نیروی الکتریکی در این انتقال، برابر $J = 5 \times 10^{-5}$ باشد، تغییر انرژی پتانسیل الکتریکی بار q چند ژول است و $V_B - V_A$ برابر با چند ولت است؟

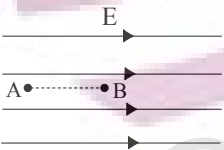
- ۱ -25 و -5×10^{-5}
 ۲ $+25$ و -5×10^{-5}
 ۳ -25 و $+5 \times 10^{-5}$
 ۴ $+25$ و $+5 \times 10^{-5}$

۱۳. شکل زیر، کره‌ای را نشان می‌دهد که درون میدان الکتریکی قرار دارد. این کره است و درون آن از چپ به راست، پتانسیل الکتریکی

- ۱ رسانا - ثابت می‌ماند.
 ۲ رسانا - کاهش می‌یابد.
 ۳ نارسانا - کاهش می‌یابد.
 ۴ نارسانا - افزایش می‌یابد.

۱۴. در شکل روبه‌رو، در میدان الکتریکی یکنواخت $10^5 \frac{N}{C}$ ، ذره‌ای با بار الکتریکی $q = -5\mu C$ در نقطه B بدون سرعت اولیه رها می‌شود. وقتی این ذره در مسیر مستقیم، 20 سانتی‌متر جابه‌جا شده و به نقطه A می‌رسد، انرژی جنبشی آن چند ژول می‌شود؟ (از اثر گرانش و نیروهای مقاوم در مقابل حرکت ذره صرف‌نظر شود).

- ۱ 0.1 ۲ 0.5
 ۳ 0.01 ۴ 0.05

۱۵. بین دو صفحه موازی که به فاصله‌ی 2cm از هم قرار دارند، اختلاف پتانسیل الکتریکی 500 ولت ایجاد کرده‌ایم. اگر یک ذره‌ی آلفا بین این دو صفحه قرار گیرد، نیروی الکتریکی وارد بر آن چند نیوتون خواهد شد؟ ($e = 1.6 \times 10^{-19} C$)

- ۱ 8×10^{-13} ۲ 8×10^{-15} ۳ 4×10^{-13} ۴ 4×10^{-15}

۱۶. در شکل زیر، کره‌ای با بار مثبت، روی پایه‌ی عایقی قرار دارد. شخصی در میدان الکتریکی حاصل از این کره، ذره‌ی باردار مثبت را با سرعت ثابت در راستای افقی از نقطه‌ی B تا A جابه‌جا می‌کند. اگر کار شخص در این میدان W و کار نیروی حاصل از میدان W' و اختلاف پتانسیل الکتریکی

$V_A - V_B = \Delta V$ باشد، کدام رابطه درست است؟

B A

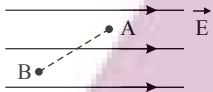
$\Delta V < 0$ و $W' > 0$ ، $W < 0$ (۲)

$\Delta V > 0$ و $W' > 0$ ، $W < 0$ (۱)

$\Delta V < 0$ و $W' < 0$ ، $W > 0$ (۴)

$\Delta V > 0$ و $W' < 0$ ، $W > 0$ (۳)

۱۷. در شکل زیر، بار الکتریکی $q = -50 \mu C$ از نقطه‌ی A به پتانسیل الکتریکی 120 ولت به نقطه‌ی B می‌رود و انرژی پتانسیل الکتریکی آن $5mJ$ تغییر می‌کند. پتانسیل الکتریکی نقطه‌ی B چند ولت است؟

۲۲۰ (۴)

۱۳۰ (۳)

۱۱۰ (۲)

۲۰ (۱)

۱۸. خازنی به یک باتری که ولتاژ آن قابل تنظیم است، متصل است. اگر ولتاژ دو سر خازن از $20V$ به $15V$ برسد، انرژی ذخیره شده در آن چند برابر می‌شود؟

$\frac{3}{16}$ (۴)

$\frac{9}{16}$ (۳)

$\frac{2}{3}$ (۲)

$\frac{3}{4}$ (۱)

۱۹. فاصله‌ی بین صفحات خازنی $5mm$ ، مساحت هر یک از صفحه‌های آن $40cm^2$ و بین صفحات آن هوا است. اگر فاصله‌ی بین صفحات خازن $4mm$ کاهش یابد، ظرفیت خازن چند پیکوفاراد افزایش می‌یابد؟

$(\epsilon_0 = 9 \times 10^{-12} C^2/N \cdot m^2)$

۳۶ (۴)

۲۸٫۸ (۳)

۲۴ (۲)

۷٫۲ (۱)

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

فصل دوم: جریان الکتریکی و مدارهای جریان مستقیم

۲۰. مقاومت ویژه سیم A ، ۳ برابر مقاومت ویژه سیم B است. اگر طول و مقاومت الکتریکی این دو سیم با هم برابر باشند. قطر مقطع سیم A چند برابر قطر مقطع سیم B است؟

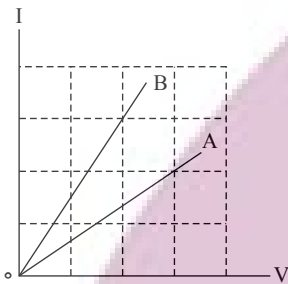
۹ (۴)

$\frac{\sqrt{3}}{3}$ (۳)

۳ (۲)

$\sqrt{3}$ (۱)

۲۱. شکل زیر، رابطه بین جریان عبوری از مقاومت‌های A و B و اختلاف پتانسیل دو سر آن مقاومت‌ها را نشان می‌دهد. مقاومت B چند برابر مقاومت A است؟

$\frac{2}{3}$ (۲)

$\frac{9}{4}$ (۴)

$\frac{4}{9}$ (۱)

$\frac{4}{3}$ (۳)

۲۲. دو سیم فلزی A و B دارای طول و مقاومت الکتریکی مساوی‌اند. اگر جرم سیم B ، $\frac{2}{3}$ جرم سیم A بوده و چگالی آن $\frac{1}{3}$ چگالی سیم A باشد، مقاومت ویژه سیم B چند برابر مقاومت ویژه سیم A است؟

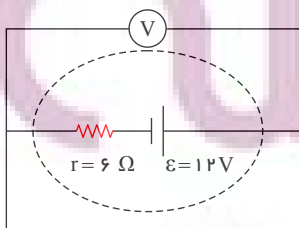
۲ (۴)

۳ (۳)

$\frac{1}{2}$ (۲)

$\frac{1}{3}$ (۱)

۲۳. در مدار زیر، ولت‌سنج چند ولت را نشان می‌دهد؟

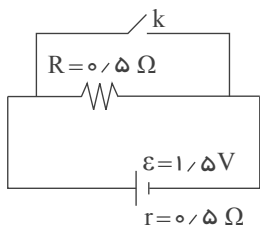

۱ (۱) صفر

۲ (۲)

۶ (۳)

۱۲ (۴)

۲۴. در مدار رو، ابتدا کلید باز است. در صورتی که کلید بسته شود، اختلاف پتانسیل دو سر مولد چند ولت کاهش می‌یابد؟

۰٫۵ (۲)

۱٫۵ (۴)

۱ (۱)

۰٫۷۵ (۳)

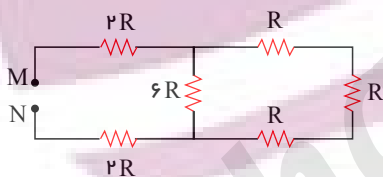
۲۵. ولت‌سنجی آرمانی، اختلاف پتانسیل دو سر یک باتری را که به مداری وصل نیست، ۱۲ ولت نشان می‌دهد. حال اگر یک مقاومت ۸ اهمی را به دو سر آن ببندیم، ولت‌سنج اختلاف پتانسیل دو سر باتری را ۹٫۶ ولت نشان می‌دهد. مقاومت درونی باتری چند اهم است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۲۶. مقاومت معادل بین دو نقطه M و N چند R است؟

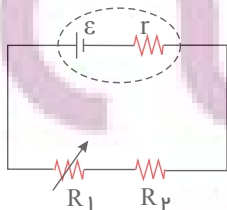
۶ (۲)

۱۲ (۴)

۴ (۱)

۸ (۳)

۲۷. در مدار شکل روبه‌رو، اگر مقاومت متغیر R_1 را به تدریج افزایش دهیم، افت پتانسیل در مولد، و اختلاف پتانسیل دو سر R_1 به ترتیب چگونه تغییر می‌کنند؟ (از راست به چپ)

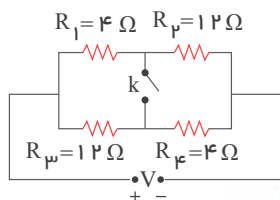

کاهش - افزایش (۲)

کاهش - کاهش (۴)

افزایش - کاهش (۱)

افزایش - افزایش (۳)

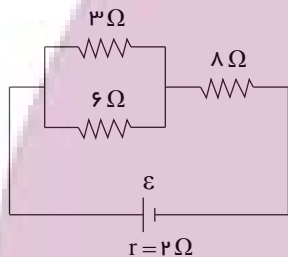

۲۸. در شکل روبه رو، اگر کلید را ببندیم، مقاومت معادل مدار، چند برابر می شود؟

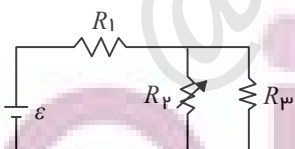
- ۱) $\frac{1}{2}$
 ۲) $\frac{2}{3}$
 ۳) $\frac{3}{4}$
 ۴) ۱

- ۱) $\frac{1}{2}$
 ۲) $\frac{2}{3}$
 ۳) $\frac{3}{4}$
 ۴) ۱

۲۹. اگر در شکل روبه رو، توان مصرفی مقاومت ۶ اهمی برابر ۱٫۵ وات باشد، افت پتانسیل در مولد، برابر با چند ولت است؟

- ۱) ۱
 ۲) ۲
 ۳) ۳
 ۴) ۴

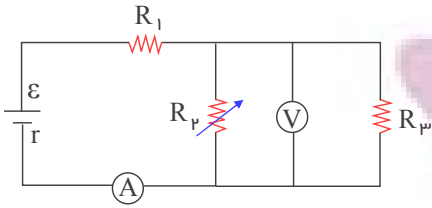

۳۰. در مدار روبه رو، مقاومت R_p را به تدریج افزایش می دهیم، ولتاژ دو سر آن چگونه تغییر می کند؟

- ۱) ثابت می ماند.
 ۲) افزایش می یابد.
 ۳) کاهش می یابد.
 ۴) بسته به مقاومت درونی مولد، ممکن است افزایش یا کاهش یابد.

ایران توانسته
 توشه ای برای موفقیت

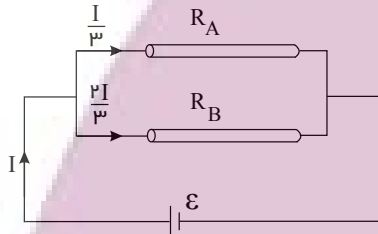
۳۱. در مدار زیر، با افزایش مقاومت R_2 ، شدت جریانی که آمپرسنج A نشان می‌دهد و اختلاف پتانسیلی که ولت‌سنج V نشان می‌دهد چگونه تغییر می‌کنند؟ (به ترتیب از راست به چپ)

- ۱) کاهش - کاهش
۲) کاهش - افزایش
۳) افزایش - افزایش
۴) افزایش - کاهش

- ۱) کاهش - کاهش
۲) کاهش - افزایش
۳) افزایش - افزایش
۴) افزایش - کاهش

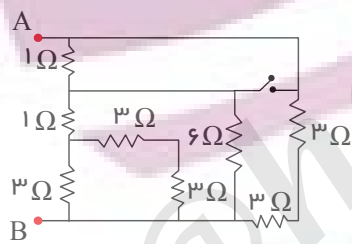
۳۲. مطابق شکل زیر، دو سیم فلزی توپر A و B به طول‌های مساوی به یک مولد متصل‌اند. اگر مقاومت ویژه‌ی سیم A ، ۳ برابر مقاومت ویژه‌ی سیم B باشد، سطح مقطع سیم A چند برابر سطح مقطع سیم B است؟

- ۱) $\frac{3}{2}$
۲) $\frac{4}{3}$
۳) ۲
۴) ۶

- ۱) $\frac{3}{2}$
۲) ۲
۳) ۲
۴) ۶

۳۳. در مدار روبه‌رو، ابتدا کلید باز است. اگر کلید بسته شود، مقاومت معادل بین دو نقطه A و B چند اهم تغییر می‌کند؟

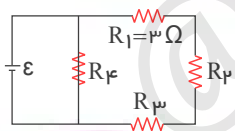
- ۱) ۰٫۲۵
۲) ۰٫۵
۳) ۰٫۷۵
۴) ۱٫۲۵

ایران توانسته
توشه‌ای برای موفقیت

hamclasihay96

۳۴. در مدار رو به رو، توان مصرفی هر یک از مقاومت ها با هم برابر است. مقاومت معادل مدار چند اهم است؟

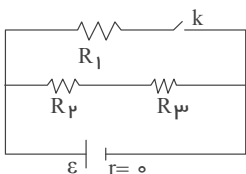
۹ (۴)

۱۸ (۳)

$\frac{9}{2}$ (۲)

$\frac{27}{4}$ (۱)

ایران توانسه
توشه ای برای موفقیت

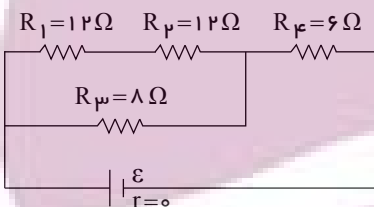
۳۵. در شکل روبه‌رو، مقاومت‌ها مشابه‌اند. اگر کلید بسته شود، توان مصرفی مدار چند برابر می‌شود؟

$\frac{3}{2}$ (۲)

۳ (۴)

$\frac{4}{3}$ (۱)

۲ (۳)

۳۶. در مدار زیر، توان مصرفی مقاومت R_3 چند برابر توان مصرفی مقاومت R_1 است؟

۴ (۲)

۸ (۴)

۲ (۱)

۶ (۳)

فصل سوم : مغناطیس و القای الکترومغناطیسی

۳۷. الکترونی در مسیر افقی از غرب به شرق وارد میدان مغناطیسی یکنواخت افقی می‌شود که جهت آن از جنوب به شمال است. نیروی الکترومغناطیسی وارد بر الکترون در کدام جهت خواهد بود؟

(۴) پایین

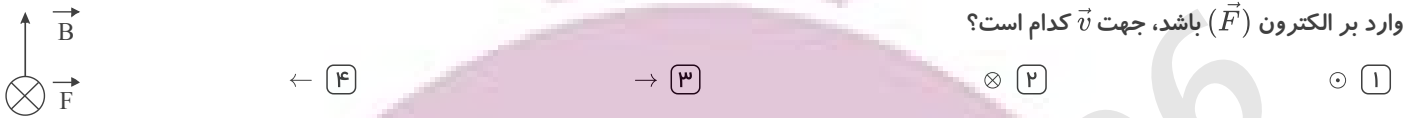
(۳) بالا

(۲) جنوب

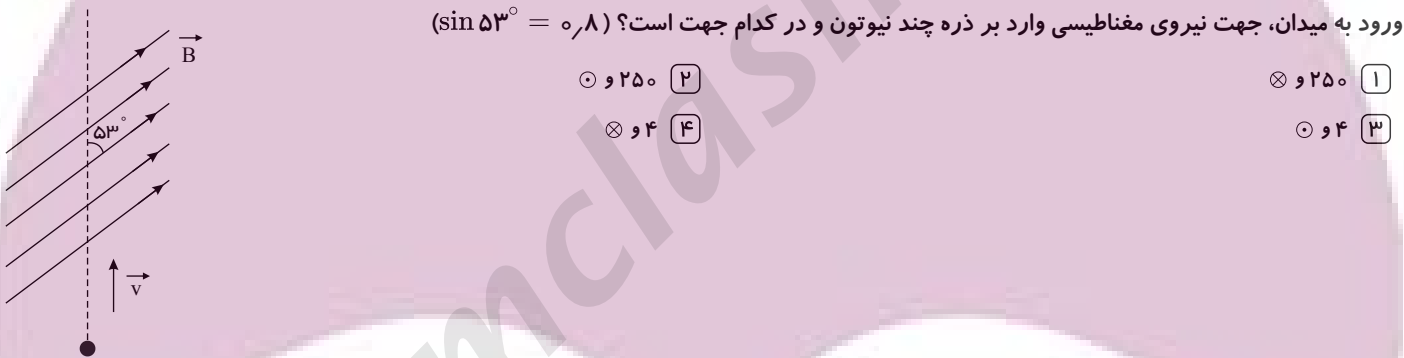
(۱) شمال

تپوشه ای برای موفقیت

۳۸. الکترونی با سرعت \vec{v} در یک میدان مغناطیسی یکنواخت، عمود بر میدان در حرکت است. اگر شکل زیر نشان‌دهنده جهت میدان (\vec{B}) و جهت نیروی وارد بر الکترون (\vec{F}) باشد، جهت \vec{v} کدام است؟

۳۹. بار الکتریکی $q = 25 \mu C$ با سرعت $2 \times 10^5 \frac{m}{s}$ مطابق شکل زیر وارد یک میدان مغناطیسی یکنواخت به بزرگی $B = 10^4 G$ می‌شود. در لحظه ورود به میدان، جهت نیروی مغناطیسی وارد بر ذره چند نیوتون و در کدام جهت است؟ ($\sin 53^\circ = 0.8$)

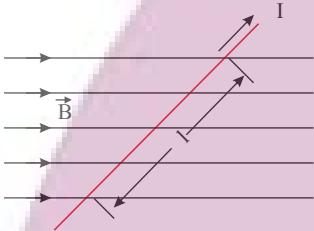

- ۱) ۲۵۰ و \otimes
 ۲) ۲۵۰ و \odot
 ۳) ۴ و \odot
 ۴) ۴ و \otimes

۴۰. الکترونی با سرعت $\vec{V} = 10^5 \vec{i} + \sqrt{3} \times 10^5 \vec{j}$ وارد میدان مغناطیسی یکنواختی به صورت $\vec{B} = \frac{\sqrt{3}}{2} \vec{i} - \frac{1}{2} \vec{j}$ می‌گردد، اندازه‌ی نیرویی که میدان مغناطیسی بر الکترون وارد می‌کند، چند نیوتون است؟ ($e = 1.6 \times 10^{-19} C$ و اندازه‌ها در SI می‌باشد).

- ۱) صفر
 ۲) 1.6×10^{-14}
 ۳) 3.2×10^{-14}
 ۴) $3.2\sqrt{3} \times 10^{-14}$

۴۱. در شکل زیر، میدان مغناطیسی به صورت افقی در جهت غرب به شرق است و مقدار آن ۵۰۰ گاوس است. سیم افقی است و جریان $I = 25A$ در جهت شمال شرقی از آن عبور می‌کند. اگر $\ell = 80\text{ cm}$ و زاویه‌ی بین سیم و میدان 37° باشد، نیروی مغناطیسی وارد بر این قسمت از سیم، چند نیوتون و به کدام جهت است؟ ($\sin 37^\circ = 0.6$)

۱. قائم رو به پایین
 ۲. قائم رو به پایین
 ۳. قائم رو به بالا
 ۴. قائم رو به بالا

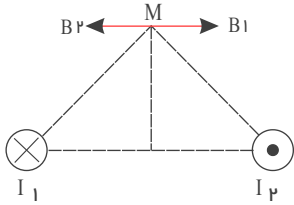
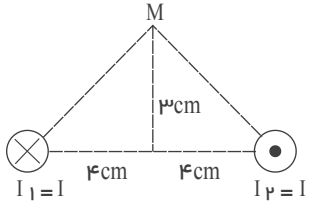
۴۲. سیم‌لوله‌ای به طول ۶۰ سانتی‌متر، دارای ۲۰۰ حلقه است و از آن جریان $5A$ عبور می‌کند. میدان مغناطیسی درون سیم‌لوله چند تسلا است؟ ($\mu_0 = 12 \times 10^{-7} T \cdot m/A$)

۱. 2×10^{-1}
 ۲. 2×10^{-3}
 ۳. 1.2×10^{-1}
 ۴. 1.2×10^{-3}

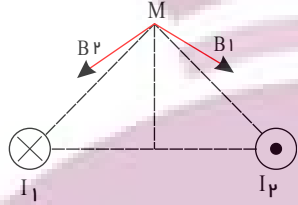
۴۳. در شکل مقابل دو سیم بلند (۱) و (۲) موازی هم در این صفحه قرار دارند و بر هم نیروی الکترومغناطیسی وارد می‌کنند. اگر نیروی وارد بر هر متر سیم (۱)، \vec{F}_1 و نیروی وارد بر هر متر سیم (۲)، \vec{F}_2 باشد، \vec{F}_1 و \vec{F}_2 به ترتیب از راست به چپ در چه جهتی هستند و اندازه‌ی آن‌ها چگونه است؟

۱. $F_1 = F_2$, \uparrow , \downarrow
 ۲. $F_1 = F_2$, \downarrow , \uparrow
 ۳. $F_1 > F_2$, \uparrow , \downarrow
 ۴. $F_1 < F_2$, \downarrow , \uparrow

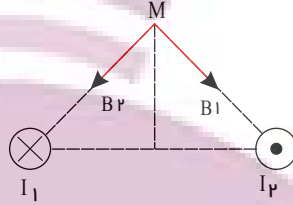
۴۴. دو سیم موازی بسیار بلند، حامل جریان I ، مطابق شکل زیر عمود بر صفحه قرار دارند. بردار میدان مغناطیسی هر یک از دو سیم در نقطه M در کدام شکل درست است؟

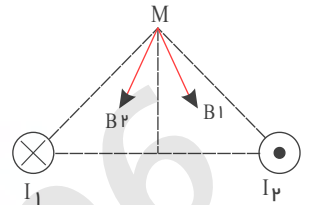
۴

۳

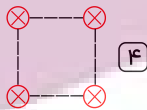

۲

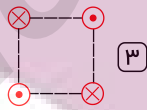

۱

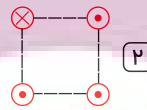
۴۵. شکل‌های زیر، چهار آرایش را نشان می‌دهد که در آن سیم‌های موازی حامل جریان I در گوشه‌های مربع‌های مشابه قرار گرفته‌اند و سیم‌ها بلند و همگی عمود بر صفحه‌اند. در کدام شکل بزرگی میدان مغناطیسی بر ایند در مرکز مربع بیش‌ترین مقدار را دارد؟

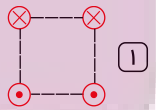
۴

۳

۲

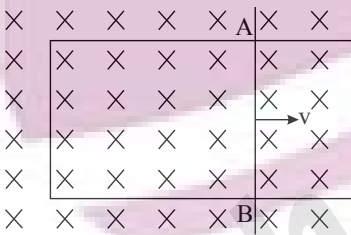
۱

ایران توانسته
توشه‌ای برای موفقیت

۴۶. اگر بردار میدان مغناطیسی یکنواختی در SI به صورت $\vec{B} = 0.3\vec{i} + 0.4\vec{j}$ باشد، و حلقه ای به مساحت 200 cm^2 که سطح آن موازی محور x و عمود بر محور y است، در این میدان قرار داشته باشد، بزرگی میدان مغناطیسی در آن محیط و شار مغناطیسی عبوری از حلقه در SI از راست به چپ کدام اند؟

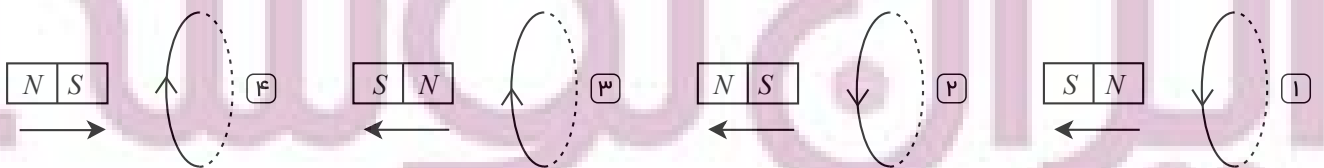
- ۱) صفر و صفر ۲) 6×10^{-3} , 0.5 ۳) 8×10^{-3} , 0.7 ۴) 8×10^{-3} , 0.5

۴۷. در شکل روبه رو میدان مغناطیسی 0.2 تسلا و درون سو است. اگر طول AB از میله رسانای مستقیم برابر 40 cm و میله با سرعت $5\frac{m}{s}$ روی رسانای U شکل در جهت نشان داده شده، در حرکت باشد، جریان القایی در آن در کدام جهت و نیروی محرکه القایی چند ولت است؟

- ۱) از B به A , 0.4 ۲) از A به B , 0.4
 ۳) از B به A , 0.2 ۴) از A به B , 0.2

۴۸. کدام شکل، جهت جریان القایی در حلقه را درست نشان می دهد؟

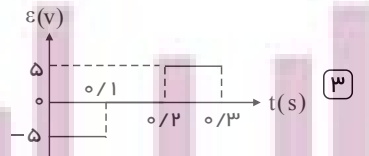
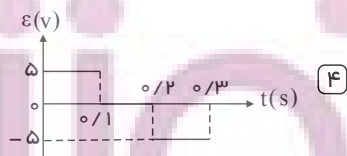
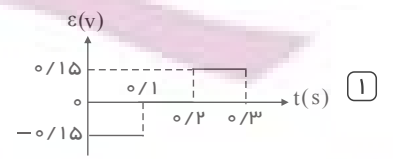
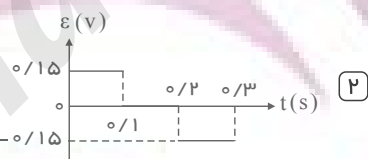
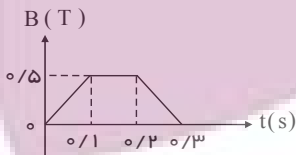
۴۹. حلقه‌ای به قطر 20 cm در یک میدان مغناطیسی یکنواخت طوری قرار دارد که خطوط میدان بر سطح حلقه عمود است. اگر مقاومت الکتریکی حلقه $0.3\ \Omega$ باشد، میدان مغناطیسی با آهنگ چند تسلا بر ثانیه تغییر کند، تا جریان 2 A در حلقه القا شود؟ ($\pi = 3$)

- ۱) 0.2 ۲) 0.8 ۳) 2 ۴) 8

۵۰. معادله شار مغناطیسی عبوری از یک پیچه که شامل 60 حلقه است، در SI به صورت $\phi = 4 \times 10^{-3} \cos 100\pi t$ است. اندازه نیروی محرکه القایی متوسط در پیچه در بازه زمانی $t_1 = \frac{1}{200}\text{ s}$ تا $t_2 = \frac{1}{100}\text{ s}$ چند ولت است؟

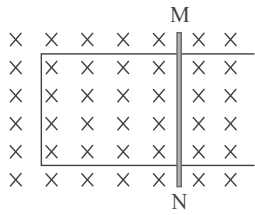
- ۱) 2.4 ۲) 4.8 ۳) 24 ۴) 48

۵۱. یک حلقه به شعاع 10 سانتی‌متر و مقاومت $5\ \Omega$ به‌طور عمود بر یک میدان مغناطیسی قرار دارد و میدان مغناطیسی مطابق شکل زیر تغییر می‌کند. نمودار نیروی محرکه‌ی القا شده در حلقه، کدام است؟ ($\pi = 3$)

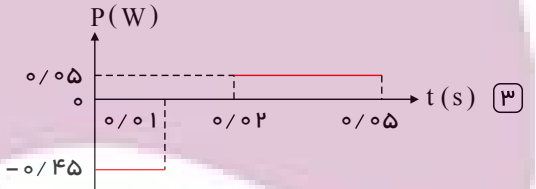
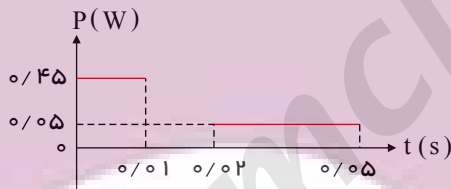
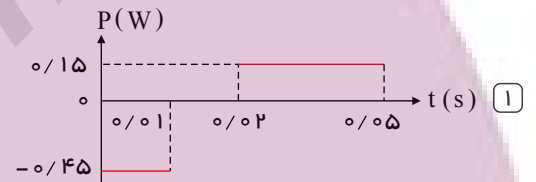
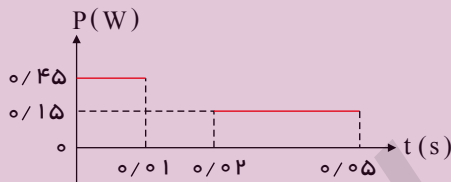
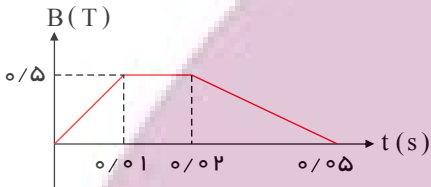
ایران توانسته
توشه‌ای برای موفقیت

۵۲. در شکل روبه رو، میدان مغناطیسی درون سواست و قاب U شکل رسانا است. اگر مماس بر قاب، میله ی رسانای MN را از حال سکون با شتاب ثابت به سمت چپ ببریم، جریان القایی در میله از بوده و اندازه ی آن در این وضعیت، خواهد بود.

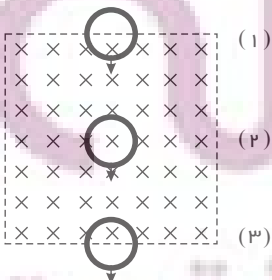

- ۱) M به N در حال افزایش
 ۲) M به N ثابت
 ۳) N به M ثابت
 ۴) N به M در حال افزایش

۵۳. نمودار تغییرات میدان مغناطیسی بر حسب زمان، که بر یک حلقه ی دایره ای به شعاع 10 cm و مقاومت 5Ω ، عمود است، مطابق شکل زیر است. نمودار آهنگ تولید انرژی گرمایی بر حسب زمان در این حلقه کدام است؟ ($\pi \approx 3$)

۵۴. یک حلقه مسی با سرعت ثابت از موقعیت (۱) تا موقعیت (۳) از یک میدان مغناطیسی یکنواخت مطابق شکل زیر عبور می کند. اگر جریان القاء شده در حلقه در موقعیت (۱) تا (۳) به ترتیب I_1 ، I_2 و I_3 باشد، کدام یک از موارد زیر درست است؟

- ۱) I_3 و I_2 ساعتگرد
 ۲) I_1 و I_2 ساعتگرد
 ۳) I_1 ساعتگرد و I_3 ساعتگرد
 ۴) I_1 ساعتگرد و I_3 پادساعتگرد

۵۵. از سیملوله‌ای به ضریب خودالقایی $۰٫۴$ هانری جریان متناوبی می‌گذرد که معادله‌ی آن در SI به صورت $I = ۵ \sin(۵۰\pi t)$ است. بیشینه‌ی انرژی سیملوله چند میلی‌ژول است؟

۵۰۰ (۴)

۲۰۰ (۳)

۵۰ (۲)

۲۰ (۱)

۵۶. وقتی از سیملوله‌ای جریان ۴ آمپر می‌گذرد، انرژی ذخیره شده در آن به ۲۰۰ میلی‌ژول می‌رسد. ضریب القاوری سیملوله چند هانری است؟

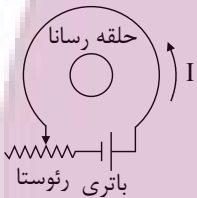
۵×10^{-3} (۴)

۵×10^{-2} (۳)

$۲٫۵ \times 10^{-2}$ (۲)

$۲٫۵ \times 10^{-3}$ (۱)

۵۷. در شکل روبه‌رو، اگر لغزنده‌ی رئوستا در حال حرکت به سمت چپ باشد، جریان I چگونه تغییر می‌کند و جهت جریان القایی در حلقه‌ی رسانا در کدام جهت، خواهد بود؟

(۲) کاهش، ساعتگرد

(۴) کاهش، پادساعتگرد

(۱) افزایش، ساعتگرد

(۳) افزایش، پادساعتگرد

ایران توتنه
توشه‌ای برای موفقیت

پاسخنامه تشریحی

۱. گزینه ۴ بار الکتریکی یک جسم همواره مضرب صحیحی از بار پایه (e) است و اندازهی آن از رابطهی $q = \pm ne$ به دست می‌آید. و داریم:

$$q = ne \rightarrow 1 \times 10^{-6} = n \times 1.6 \times 10^{-19} \rightarrow n = \frac{10^{-6}}{1.6 \times 10^{-19}} = 6.25 \times 10^{12}$$

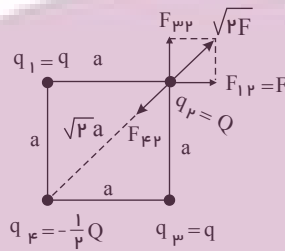
بنابراین باید تعداد 6.25×10^{12} الکترون از سکه خنثی خارج شود تا بار الکتریکی آن $+1 \mu C$ شود.

۲. گزینه ۲

$$\frac{F'}{F} = \frac{q_1' q_2'}{q_1 q_2} \times \left(\frac{r}{r'}\right)^2 \Rightarrow \frac{F'}{F} = \frac{3 \times 3}{1 \times 1} \times \left(\frac{1}{3}\right)^2 = 1$$

۳. گزینه ۳

اگر فرض کنیم $Q > 0$ آنگاه:

$$q_2 = Q > 0$$

$$q_3 = -\frac{1}{2}Q < 0$$

$$q_2 > 0, q_1 > 0 \Rightarrow q > 0$$

و برای خنثی شدن نیروهای الکتریکی وارد بر بار q_2 می‌بایستی:

$$\begin{cases} \vec{F}_{12} + \vec{F}_{13} + \vec{F}_{14} = \vec{0} \\ |\vec{F}_{12}| = |\vec{F}_{13}| = F \end{cases} \Rightarrow \vec{F}_{14} = -(\vec{F}_{12} + \vec{F}_{13}) \rightarrow |\vec{F}_{14}| = |-(\vec{F}_{12} + \vec{F}_{13})| \rightarrow \frac{k|q_1|q_4}{(\sqrt{2}a)^2} = \sqrt{2}F = \sqrt{2} \left(\frac{kq_1q_2}{a^2} \right) \rightarrow \frac{kQ}{2a^2} = \frac{\sqrt{2}(kqQ)}{a^2}$$

$$\rightarrow \frac{Q}{2} = \sqrt{2}q \rightarrow \frac{Q}{q} = 2\sqrt{2}$$

۴. گزینه ۲

روش اول:

$$F = \frac{k|q_1||q_2|}{r^2} \rightarrow 4 = \frac{(9 \times 10^9) \times |q_1| \times |q_2| \times 10^{-12}}{(0.3)^2} \rightarrow |q_1||q_2| = 40$$

که فقط در گزینهی (۲) حاصل ضرب اندازهی بارها برابر ۴۰ می‌باشد.

روش دوم:

$$F = \frac{kq_1q_2}{r^2} \Rightarrow 4 = \frac{9 \times 10^9 \times |q_1q_2| \times 10^{-12}}{9 \times 10^{-2}} \Rightarrow |q_1q_2| = 40 \quad (1)$$

$$\text{بعد از تماس: } q_1' = q_2' = \frac{q_1 + q_2}{2} = 3 \Rightarrow q_1 + q_2 = 6 \quad (2)$$

$$\begin{cases} q_1q_2 = 40 \\ q_1 + q_2 = 6 \end{cases} \Rightarrow q_1(q_1 - 6) = 40 \Rightarrow q_1^2 - 6q_1 - 40 = 0$$

ریشه یا جواب این معادله برابر $10 \mu C$ و $-4 \mu C$ است.

۵. گزینه ۳

$$0.25q_1 = 20 \mu C \rightarrow \begin{cases} q_1' = 10 - 20 = -10 \mu C \\ q_2' = (-50) + 20 = -30 \mu C \end{cases}$$

$$\frac{F'}{F} = \frac{q_1'q_2'}{q_1q_2} = \frac{10 \times 30}{10 \times 50} = \frac{18}{50} = \frac{9}{25} \rightarrow \frac{\Delta F}{F} = -\frac{11}{25} = -55\%$$

۶. گزینه ۲ هرگاه مجموع دو کمیت ثابت باشد، حاصل ضرب آن‌ها زمانی بیشینه خواهد بود که دو مقدار باهم برابر باشند (این جا طبق پایستگی بار مجموع دو بار همواره ثابت است)

بنابراین نیروی کولنی بین دو بار با توجه به رابطهی $F = k \frac{q_1'q_2'}{r^2}$ زمانی بیشینه است که $q_1' = q_2'$ باشد،

یعنی بار کل $3q_1 = q_1 + q_2 = q_1 + 2q_1 = 3q_1$ به یک اندازه بین بارها تقسیم شود.

$$q_1' = q_2' = \frac{3q_1}{2}$$

به عبارت دیگر بار جسم اول از q_1 به $\frac{3}{2}q_1$ افزایش یابد و به همین ترتیب بار جسم دوم از $2q_1$ به $\frac{3}{2}q_1$ کاهش یابد.

$$\text{درصد تغییرات بار جسم اول} \frac{\Delta q}{q_1} \times 100 = \frac{\frac{r}{r}q_1 - q_1}{q_1} \times 100 = \%50$$

$$\text{درصد تغییرات بار جسم دوم} \frac{\Delta q}{q_2} \times 100 = \frac{\frac{r}{r}q_1 - 2q_1}{2q_1} \times 100 = -\frac{1}{4} \times 100 = -\%25$$

۷. گزینه ۳

$$F_{12} = \frac{q_1 q_2}{4L^2} \rightarrow \frac{q_2 q_2}{L^2} - \frac{q_1 q_2}{4L^2} = \frac{q_1 q_2}{4L^2}$$

$$\frac{q_2 q_2}{L^2} = 2 \frac{q_1 q_2}{4L^2} \rightarrow q_2 = \frac{q_1}{2} = \frac{4\mu C}{2} = 2\mu C$$

اما $q_2 < 0$ است بنابراین $q_2 = -2\mu C$

۸. گزینه ۳

$$E = \frac{F}{q} = \frac{10,8\vec{i} - 14,14\vec{j}}{2 \times 10^{-6}} = (5,4\vec{i} - 7,07\vec{j}) \times 10^6$$

$$E = \sqrt{(5,4 \times 10^6)^2 + (-7,07 \times 10^6)^2} = 10^6 \times \sqrt{5,4^2 + 7,07^2} = 9 \times 10^6 \text{ N/C}$$

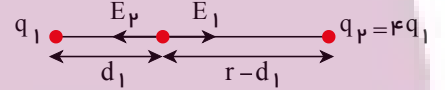
۹. گزینه ۳

$$E = \frac{kq}{r^2} \rightarrow (2,25 \times 10^5) = \frac{k(q)}{(0,8)^2} \rightarrow \boxed{kq = 1,44 \times 10^5}$$

$$r = 90 \text{ cm} \quad q' = 9 \mu C \rightarrow F = \frac{kqq'}{r^2} = \frac{(1,44 \times 10^5)(9 \times 10^{-6})}{(0,9)^2} = 1,6 \text{ N}$$

$$\rightarrow \boxed{F = 1,6 \text{ N}}$$

۱۰. گزینه ۴ چون دو بار q_1 و q_2 هم علامت اند، نقطه‌ای که میدان الکتریکی ناشی از دو بار در آن صفر است، روی خط واصل دو بار و بین دو بار قرار دارد. در حالت اول، باتوجه به شکل، داریم:

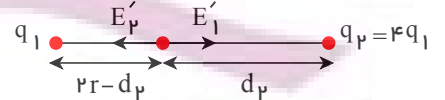

$$E_1 = E_2 \rightarrow \frac{kq_1}{d_1^2} = \frac{kq_2}{(r-d_1)^2}$$

$$\rightarrow \frac{kq_1}{d_1^2} = \frac{k(4q_1)}{(r-d_1)^2} \rightarrow \frac{1}{d_1^2} = \frac{4}{(r-d_1)^2} \rightarrow \frac{1}{d_1} = \frac{2}{r-d_1} \rightarrow 2d_1 = r-d_1$$

$$\rightarrow d_1 = \frac{r}{3}$$

در حالت دوم که فاصله‌ی بارها ۲ برابر می‌شود، می‌توان نوشت:

$$E'_1 = E'_2 \rightarrow \frac{kq_1}{(2r-d_p)^2} = \frac{kq_2}{d_p^2} \rightarrow \frac{kq_1}{(2r-d_p)^2} = \frac{k(4q_1)}{d_p^2}$$

$$\rightarrow d_p = 4r - 2d_p \rightarrow d_p = \frac{4r}{3}$$

سؤال نسبت این دو مقدار را خواسته است:

$$\frac{d_p}{d_1} = \frac{\frac{4r}{3}}{\frac{r}{3}} \rightarrow \frac{d_p}{d_1} = 4$$

۱۱. گزینه ۱

$$\text{میدان بار } q_1 \text{ در } O: E_1 = \frac{kq_1}{r^2} = \frac{9 \times 10^9 \times 8 \times 10^{-9}}{900 \times 10^{-4}} = 800 \text{ N/C}$$

$$\text{میدان بار } q_2 \text{ در } O: E_2 = \frac{k|q_2|}{r^2} = \frac{9 \times 10^9 \times 2 \times 10^{-9}}{100 \times 10^{-4}} = 1800 \text{ N/C}$$

پس بار q باید مثبت باشد که میدان آن هم جهت با میدان بار q_1 در O باشد.

$$E_p - (E_1 + E_2) = 100 \Rightarrow 1800 - (800 + E_p) = 100 \Rightarrow E_p = 900 \text{ N/C} \rightarrow E_p = \frac{K|q_p|}{r^2} \Rightarrow 900 = \frac{9 \times 10^9 q_p}{400 \times 10^{-4}} \Rightarrow q_p = 4 \times 10^{-9} \text{ C} = 4 \text{ nC}$$

۱۲. گزینه ۱ با توجه به رابطه‌ی زیر داریم:

$$\Delta U = -W = -5 \times 10^{-5}$$

$$\Delta V = \frac{\Delta U}{q} = \frac{-W_{\text{میدان}}}{q} \Rightarrow \Delta V = \frac{-5 \times 10^{-5}}{2 \times 10^{-6}} = -25V$$

۱۳. گزینه ۱ میدان الکتریکی درون اجسام رسانای در حال تعادل الکترواستاتیک صفر است.

پتانسیل الکتریکی در همه جای یک جسم رسانای در حال تعادل الکترواستاتیک ثابت و برابر است.

۱۴. نکته: طبق اصل پایستگی انرژی مکانیکی که در سال دهم خوانده ایم اگر اتلاف انرژی نباشد تغییرات انرژی مکانیکی مجموع انرژی پتانسیل و جنبشی صفر است:

$$\Delta E = 0 \rightarrow \Delta K + \Delta U = 0 \rightarrow \Delta U = -\Delta K$$

بنابراین داریم:

$$|\Delta K| = |\Delta U| = |Eqd \cos \theta| \xrightarrow{\theta=0} |\Delta K| = |10^{-5} \times 5 \times 10^{-6} \times 0.2| = 0.1J$$

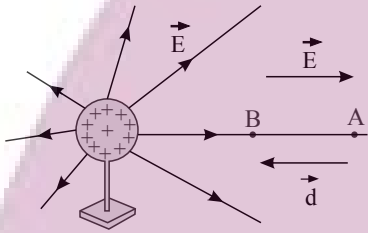
۱۵. گزینه ۲ با ایجاد اختلاف پتانسیل در فضای بین دو صفحه‌ی رسانا میدان الکتریکی یکنواختی به شدت $E = \frac{V}{d}$ ایجاد می‌شود. نیروی الکتریکی وارد بر ذره‌ی α در این میدان برابر است با:

$$(دقت کنید $\alpha = {}^4_2He^{2+}$)$$

$$F = Eq_{\alpha} = \frac{V}{d} q_{\alpha} \xrightarrow{q_{\alpha}=2e} F = \frac{V}{d} \times 2e = \frac{500}{0.02} \times 2 \times 1.6 \times 10^{-19} = 8 \times 10^{-15}N$$

$$\rightarrow F = 8 \times 10^{-15}N$$

۱۶. گزینه ۲ بار کره مثبت است، پس خطوط میدان الکتریکی از آن خارج می‌شود. با این حساب جهت خطوط میدان از B به A است. چون بار ذره‌ی باردار مثبت است با جابه‌جایی در جهت خطوط میدان، کار شخص منفی ($W < 0$)، کار میدان مثبت ($W' > 0$) و اختلاف پتانسیل هم منفی ($\Delta V < 0$) خواهد بود.

۱۷. گزینه ۴ در حرکت خود به خودی بار الکتریکی، انرژی پتانسیل الکتریکی کاهش می‌یابد و بار منفی به سمت مکان‌هایی با پتانسیل الکتریکی بیشتر می‌رود.

$$V_B - V_A = \frac{\Delta U}{q} \Rightarrow V_B - 120 = \frac{-5 \times 10^{-3}}{-50 \times 10^{-6}} \Rightarrow V_B = 220V$$

۱۸. گزینه ۳ چون ظرفیت خازن تغییری نمی‌کند، از رابطه $U = \frac{1}{2}CV^2$ کمک می‌گیریم:

$$\frac{U'}{U} = \frac{\frac{1}{2}CV'^2}{\frac{1}{2}CV^2} \Rightarrow \frac{U'}{U} = \left(\frac{V'}{V}\right)^2 = \left(\frac{15}{20}\right)^2 = \frac{9}{16}$$

۱۹. گزینه ۳

$$C = K\epsilon_0 \frac{A}{d} \xrightarrow{k=1, d_1=5mm, d_2=4mm} \Delta C = \epsilon_0 A \left(\frac{1}{1} - \frac{1}{5mm} \right)$$

$$\rightarrow \Delta C = (9 \times 10^{-12})(40 \times 10^{-4}) \left(1 - \frac{1}{5} \right)$$

$$\frac{4}{5mm} = \frac{4000}{5} = 800$$

$$\rightarrow \Delta C = (9 \times 4 \times 8)(10^{-12})$$

$$\rightarrow \Delta C = 288 \times 10^{-12} F \rightarrow \Delta C = 288 \times 10^{-12} F = 288 pF$$

۲۰. گزینه ۱ با توجه به رابطه‌ی $R = \rho \frac{L}{A}$ ، برای مقایسه‌ی مقاومت دو سیم A و B داریم:

$$\rho_A = 3\rho_B, L_A = L_B, R_A = R_B$$

$$R = \rho \frac{L}{A} \Rightarrow \frac{R_A}{R_B} = \frac{\rho_A}{\rho_B} \times \frac{L_A}{L_B} \times \frac{A_B}{A_A} \xrightarrow{\text{مساحت: } A \propto d^2} 1 = 3 \times 1 \times \left(\frac{d_B}{d_A}\right)^2 \Rightarrow \left(\frac{d_B}{d_A}\right)^2 = \frac{1}{3}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{d_A}{d_B}\right)^2 = 3 \Rightarrow \frac{d_A}{d_B} = \sqrt{3}$$

گزینه ۱ . ۲۱

$$R = \frac{V}{I} \rightarrow I = \left(\frac{1}{R}\right)v \rightarrow \frac{1}{R} = \text{شیب خط} \rightarrow R = \frac{1}{\text{شیب خط}}$$

(شیب خط $(I-v)$)

$$\frac{R_B}{R_A} = \frac{A \text{ شیب خط}}{B \text{ شیب خط}} = \frac{\frac{2}{3}}{\frac{2}{9}} = \frac{3}{1}$$

۲۲. گزینه ۴

$$\begin{cases} m_B = \frac{2}{3} m_A \Rightarrow \rho_B V_B = \frac{2}{3} \rho_A V_A \xrightarrow{V=AL} \frac{\rho_B = \frac{1}{3} \rho_A}{3} \rho_A A_B L_B = \frac{2}{3} \rho_A A_A L_A \xrightarrow{L_B=L_A} A_B = 2 A_A \\ m = \rho V \end{cases}$$

اکنون باتوجه به رابطه $R = \rho \frac{l}{A}$ داریم:

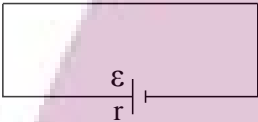
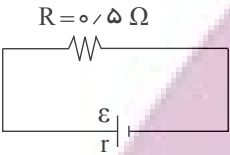
$$R = \rho \frac{l}{A} \Rightarrow \frac{R_B}{R_A} = \frac{\rho_B}{\rho_A} \times \frac{L_B}{L_A} \times \frac{A_A}{A_B} \xrightarrow{R_A=R_B, L_A=L_B} 1 = \frac{\rho_B}{\rho_A} \times 1 \times \frac{A_A}{A_B}$$

$$\Rightarrow \frac{\rho_B}{\rho_A} = \frac{A_B}{A_A} \xrightarrow{A_B=2A_A} \frac{\rho_B}{\rho_A} = 2$$

۲۳. گزینه ۱ ولت سنج اختلاف پتانسیل باتری و همچنین اختلاف پتانسیل بین دو سر سیم (بدون مقاومت) را نشان می‌دهد.

$$V = RI \xrightarrow{R=0} V = 0$$

$$\varepsilon = I(R_{\text{درواز}} + r) = \varepsilon = Ir \quad (1) \Rightarrow V = \underbrace{\varepsilon - Ir}_{0}$$

۲۴. گزینه ۳ ابتدا اختلاف پتانسیل مولد را در حالت کلید باز محاسبه می‌کنیم:

$$\Rightarrow I = \frac{\varepsilon}{R+r} \Rightarrow I = \frac{1.5}{0.5+0.5} \Rightarrow I = 1.5 \text{ A}$$

$$V = \varepsilon - Ir \Rightarrow V = 1.5 - 1.5 \times 0.5 \Rightarrow V_1 = 0.75 \text{ V}$$

پس از بستن کلید، مقاومت R اتصال کوتاه شده و از مدار حذف می‌گردد، داریم:

$$I = \frac{\varepsilon}{r} \Rightarrow I = \frac{1.5}{0.5} = 3 \text{ A}$$

$$V = \varepsilon - Ir \Rightarrow V = 1.5 - 3 \times 0.5 \Rightarrow V_2 = 0$$

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت، با بستن کلید، ولتاژ دو سر مولد V ۰٫۷۵ کاهش می‌یابد.

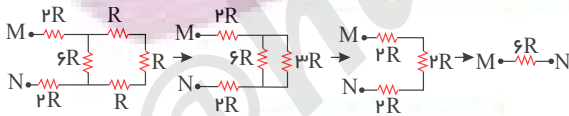
۲۵. گزینه ۲

$$\begin{cases} \varepsilon = 12 \text{ V} \\ V = 9.6 V_1 \rightarrow V = \varepsilon - rI = \varepsilon - r \left(\frac{\varepsilon}{r+R} \right) = \frac{\varepsilon R}{r+R} \rightarrow 9.6 = \frac{12 \times 8}{r+8} \\ R = 8 \Omega \end{cases}$$

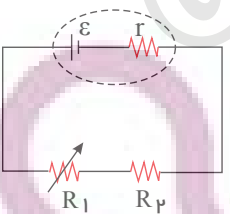
$$\rightarrow 9.6r + 8 \times 9.6 = 8 \times 12 \rightarrow 9.6r = 8(12 - 9.6) \rightarrow \boxed{r = 2 \Omega}$$

۲۶. گزینه ۲ مقاومت R سمت راست متوالی هستند و معادل آنها $3R$ می‌شود که با $6R$ میانی موازی است و معادل آنها $2R$ می‌شود. بنا بر این در کل مدار $2R$ ، $2R$ ، $2R$ با هم

متوالی می‌باشند که معادل کل برابر $6R$ خواهد شد.

۲۷. گزینه ۲

$$I = \frac{\varepsilon}{r + R_1 + R_2} \Rightarrow I \downarrow \text{ کاهش می‌یابد}$$

$$\text{کاهش می‌یابد.} \Rightarrow rI \text{ افت پتانسیل در مولد}$$

$$V_{R_2} = R_2 I \rightarrow V_{R_2} \downarrow$$

$$V_{\text{مولد}} = V_{R_1} + V_{R_2} \xrightarrow{\text{کاهش } V_{R_2}} V_{R_1} \uparrow$$

۲۸. گزینه ۳ در حالتی که کلید باز است، مقاومت‌های شاخه بالا با هم متوالی هستند و معادل آن‌ها $16 \Omega = (4 + 12) \Omega$ است و شاخه پایین نیز به همین ترتیب. و این دو مقاومت 16Ω اهمی با هم موازی هستند که معادل آن‌ها برابر با 8Ω خواهد شد. حال اگر کلید بسته شود، R_1 و R_3 با هم موازی می‌شوند و معادل آن‌ها

$R' = \frac{4 \times 12}{4 + 12} \Omega = 3 \Omega$ خواهد شد و معادل R_p و R_p نیز به همان ترتیب برابر 3Ω می‌شود که این دو مقاومت R' و R'' با هم متوالی می‌شوند و معادل آنها 6Ω می‌شود. نسبت مقاومت معادل بعد و قبل از بسته شدن کلید برابر خواهد شد با $\frac{6}{8}$ که آن هم برابر با $\frac{3}{4}$ است.

۲۹. گزینه ۳ شدت جریان مقاومت ۶ اهمی را حساب می‌کنیم.

$$P = RI^2 \Rightarrow 1,5 = 6I^2 = I^2 = \frac{1,5}{6} = \frac{1}{4} \Rightarrow I = \frac{1}{2} A$$

مقاومت ۳ اهمی موازی با ۶ اهمی است. پس جریان عبوری از آن $\frac{1}{2} A = 1 A$ خواهد شد. جریان عبوری از این دو مقاومت (۶ اهمی و ۳ اهمی) برابر با جریان کل است.

پس:

$$I_{\text{کل}} = \left(1 + \frac{1}{2}\right) A = \frac{3}{2} A$$

$$\text{ولت افت پتانسیل در باتری} = Ir = \frac{3}{2} \times 2 = 3$$

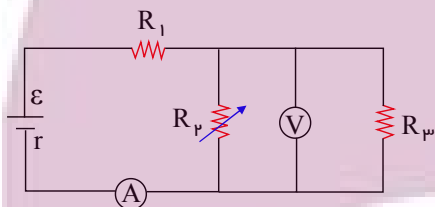
۳۰. گزینه ۲ روش اول: با افزایش مقاومت R_p ، مقاومت معادل مدار نیز افزایش می‌یابد و به همین دلیل، شدت جریان کل (شدت جریان گذرنده از مولد) مدار کم می‌شود. با کاهش جریان، ولتاژ دو سر مولد با توجه به رابطه $V = \varepsilon - rI$ افزایش می‌یابد.

و می‌توان نتیجه گرفت که $V_{p,3}$ افزایش یافته است. به دلیل موازی بودن دو مقاومت R_p و R_p این ولتاژ ($V_{p,3}$) ولتاژ دو سر هر یک از مقاومت‌های R_p نیز هست.

روش دوم: اگر R_p زیاد شود، مقاومت معادل مدار (R_T) نیز افزایش می‌یابد و بنابراین رابطه $I = \frac{\varepsilon}{R_T + r}$ مقدار I کم می‌شود. حال اگر R_1 را که با مولد متوالی است به مقاومت درونی مولد اضافه کنیم، ولتاژ دو سر R_p و R_p برابر با ولتاژ دو سر مولد خواهد شد و در مورد ولتاژ دو سر مولد نیز می‌توان گفت:

$$\uparrow V_{\text{مولد}} = \varepsilon - rI \downarrow$$

۳۱. گزینه ۲ در مدار شکل زیر با افزایش مقاومت R_p مقاومت مدار (R_T) افزایش می‌یابد. در نتیجه طبق رابطه $I = \frac{\varepsilon}{R_T + r}$ شدت جریان کلی مدار یا جریانی که از شاخه‌ی اصلی مدار عبور می‌کند کاهش می‌یابد. بنابراین آمپرسنج عدد کم‌تری را نشان می‌دهد. از طرفی طبق رابطه $\downarrow I = \varepsilon - Ir \Rightarrow \uparrow V_{\text{مولد}}$ با کاهش شدت جریان مدار، افت پتانسیل در مولد کاهش و اختلاف پتانسیل دو سر مولد افزایش می‌یابد. با توجه به آن که $\uparrow V_{\text{مولد}} = \downarrow V_{R_1} + V_{R_p} \Rightarrow \uparrow V_{R_p} = \downarrow V_{R_1}$ می‌باشد و با کاهش جریان $\downarrow V_{R_1} = \downarrow IR_1$ کاهش می‌یابد. پس $V_{R_p} = V_{R_p}$ باید افزایش پیدا کند و ولت‌سنج عدد بیشتری را نشان می‌دهد.

۳۲. گزینه ۱ باتوجه به تقسیم I بین شاخه‌های A و B و رابطه عکس بین I و R در مقاومت‌های موازی می‌توان نتیجه گرفت:

$$R_A = 2R_B$$

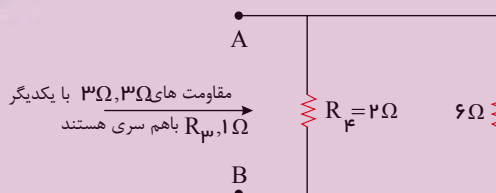
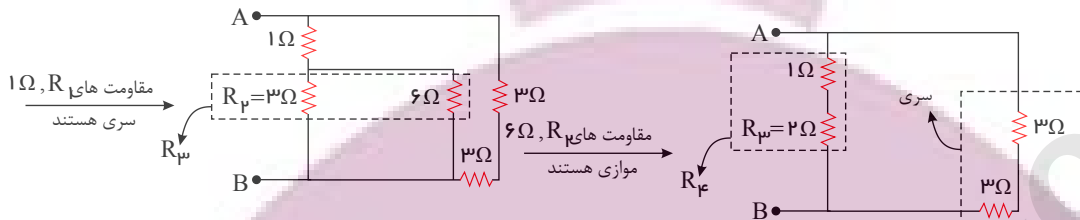
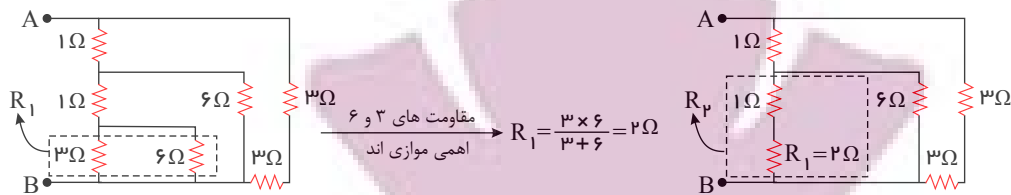
همچنین باتوجه به رابطه مقاومت با شرایط ساختمانی آن می‌توان گفت:

$$R = \rho \frac{L}{A} \Rightarrow \frac{R_A}{R_B} = \frac{\rho_A}{\rho_B} \times \frac{L_A}{L_B} \times \frac{A_B}{A_A} \Rightarrow 2 = 1 \times 1 \times \frac{A_B}{A_A} \Rightarrow \frac{A_A}{A_B} = \frac{1}{2}$$

۳۳. گزینه ۲ مدار را در دو حالت بررسی می‌کنیم:

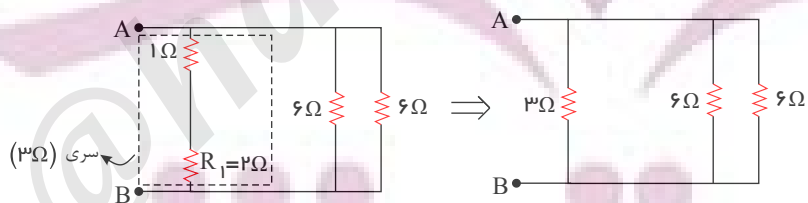
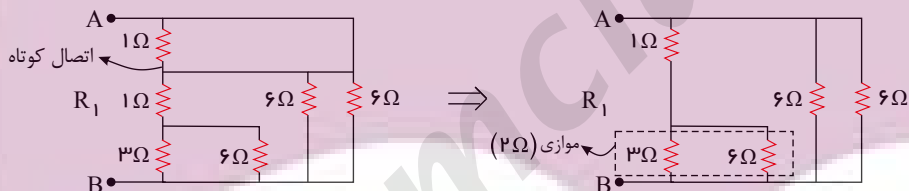
حالت ۱ (کلید K باز است): در این حالت مدار به شکل زیر خواهد بود:

ایران توانش
توشه‌ای برای موفقیت

در نهایت مقاومت معادل مجموعه برابر است با:

حالت ۲ (کلید K بسته است): در این حالت، باتوجه به مدار زیر، دو سر مقاومت یک اهمی بالایی با یک سیم به یکدیگر متصل شده است، بنابراین این مقاومت اتصال کوتاه می شود:

$$\frac{1}{R_{T_2}} = \frac{1}{3} + \frac{1}{6} + \frac{1}{6} = \frac{2}{3} \Rightarrow R_{T_2} = \frac{3}{2} = 1,5\Omega$$

همان طور که ملاحظه می شود، مقاومت معادل با بسته شدن کلید K به اندازه ۰,۵ اهم تغییر کرده است:

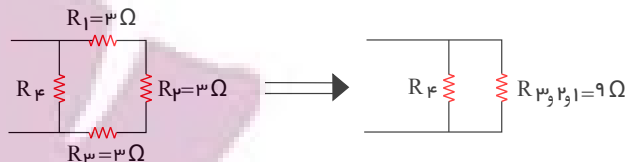
$$\Delta R_T = |1,5 - 2| = 0,5\Omega$$

۳۴. گزینه ۱ با توجه به آنکه توان مصرفی تمامی مقاومت ها برابر است و با توجه به برابری جریان عبوری از هر سه مقاومت سری R_1, R_2, R_3 می توان گفت:

تپوشه ای برای موفقیت

$$\left\{ \begin{array}{l} P_1 = P_2 = P_3 \\ I_1 = I_2 = I_3 \end{array} \right\} \xrightarrow{P=RI^2} R_1 = R_2 = R_3$$

$$P_1 = P_2 = P_3 = P_4 = P$$

$$P_{1,2,3} = P_1 + P_2 + P_3 \Rightarrow P_{1,2,3} = 3P$$

$$R_4 \parallel R_{1,2,3} \Rightarrow V_4 = V_{1,2,3}$$

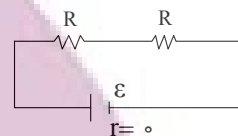
$$P = \frac{V^2}{R} \Rightarrow \frac{P}{R} = \frac{P_{1,2,3}}{R_4} = \left(\frac{V_{1,2,3}}{V_4}\right)^2 \times \left(\frac{R_4}{R_{1,2,3}}\right)$$

$$\Rightarrow \frac{3P}{P} = 1 \times \frac{R_4}{9} \Rightarrow R_4 = 27\Omega$$

$$\frac{1}{R_T} = \frac{1}{R_{1,2,3}} + \frac{1}{R_4} = \frac{1}{9} + \frac{1}{27} \Rightarrow R_T = \frac{27}{4}\Omega$$

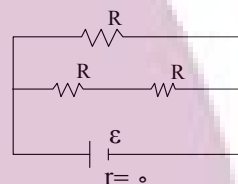
۳۵. گزینه ۴ قبل از بستن کلید k داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} R_T = 2R \\ P_T = \frac{V^2}{R_T} \Rightarrow P_T = \frac{\varepsilon^2}{2R} \Rightarrow P_T = \frac{1}{2} \frac{\varepsilon^2}{R} \end{array} \right.$$

و پس از بستن کلید k داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} R'_T = \frac{2R \times R}{2R + R} = \frac{2}{3}R \\ P'_T = \frac{V^2}{R'_T} \Rightarrow P'_T = \frac{\varepsilon^2}{\frac{2}{3}R} \Rightarrow P'_T = \frac{3}{2} \frac{\varepsilon^2}{R} \end{array} \right.$$

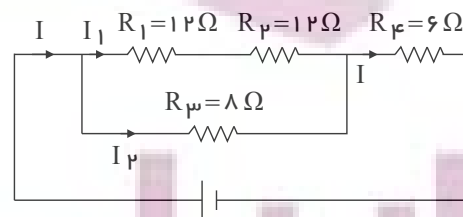
بنابراین می توان نتیجه گرفت:

$$\frac{P'_T}{P_T} = \frac{\frac{3}{2} \frac{\varepsilon^2}{R}}{\frac{1}{2} \frac{\varepsilon^2}{R}} \Rightarrow \frac{P'_T}{P_T} = 3$$

۳۶. گزینه ۴ اگر جریانی را که از مولد می گذرد I در نظر بگیریم، باتوجه به اینکه جریان بین مقاومت های موازی ($R_2 = 8, R_{1,3} = 24$) به نسبت عکس مقاومت ها تقسیم می شود. داریم:

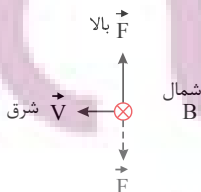
$$I_2 = \frac{3}{4}I, I_1 = \frac{1}{4}I$$

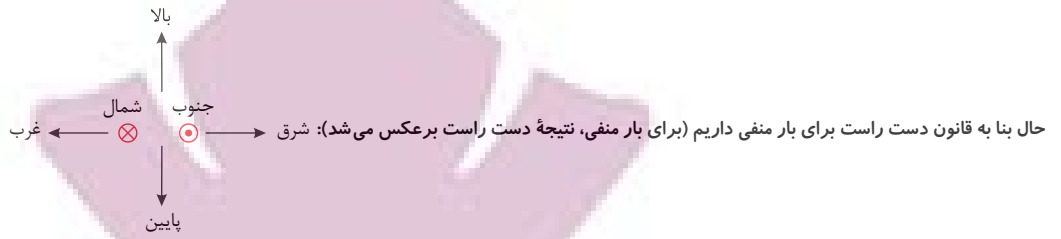
$$\frac{P_{R_2}}{P_{R_1}} = \frac{R_2 I_2^2}{R_1 \left(\frac{I}{4}\right)^2} = \frac{6I^2}{12 \times \frac{I^2}{16}} = 8$$

۳۷. گزینه ۴

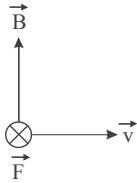
نکته: می توانیم به صورت قراردادی جهت های جغرافیایی را به صورت زیر نمایش دهیم:

۳۸. گزینه ۳

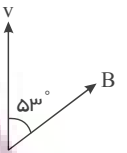
با استفاده از قاعده دست راست برای بار منفی، گزین (۳) درست است.

۳۹. گزینه ۴ طبق قاعده دست راست نیرو درون سو است.

بزرگی نیروی مغناطیسی:

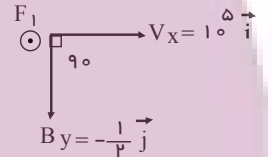
$$F = |q|vB \sin \alpha = (25 \times 10^{-6})(2 \times 10^5)(1)(0,8) \rightarrow \boxed{F = 4N}$$

۴۰. گزینه ۳ روش اول:

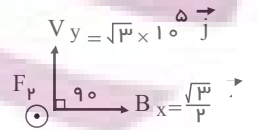
وقتی ذره ی باردار در راستای محور x با سرعت $V_x = 10^5 \vec{i}$ حرکت می‌کند تحت تأثیر مؤلفه \vec{j} $B_y = -\frac{1}{2} \vec{j}$ به آن نیروی (F_1) وارد می‌شود.

$$F_1 = qB_y V_x \sin 90^\circ = 1,6 \times 10^{-19} \times \frac{1}{2} \times 10^5 \times 1 = 0,8 \times 10^{-14} (N)$$

وقتی ذره ی باردار در راستای محور مثبت y با سرعت $V_y = \sqrt{3} \times 10^5 \vec{j}$ حرکت می‌کند تحت تأثیر مؤلفه \vec{i} $B_x = \frac{\sqrt{3}}{2} \vec{i}$ به آن نیروی (F_2) وارد می‌شود.

$$F_2 = qB_x V_y \sin 90^\circ = 1,6 \times 10^{-19} \times \frac{\sqrt{3}}{2} \times \sqrt{3} \times 10^5 \times 1 = 2,4 \times 10^{-14}$$

و سپس در آخر برآیند نیروهای وارد بر ذره ی باردار را محاسبه می‌کنیم.

$$F_T = F_1 + F_2 = 0,8 \times 10^{-14} + 2,4 \times 10^{-14} = 3,2 \times 10^{-14}$$

روش دوم:

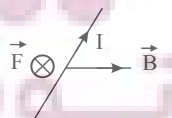
برای محاسبه ی نیروی وارد بر ذره ی باردار در میدان مغناطیسی از رابطه ی $\vec{F} = q\vec{V} \times \vec{B}$ استفاده می‌کنیم برای این منظور باید $(\vec{V} \times \vec{B})$ از ضرب خارجی بردار سرعت در بردار میدان مغناطیسی محاسبه می‌شود.

$$F = q|\vec{V} \times \vec{B}| = 1,6 \times 10^{-19} \left| \frac{-1}{2} \times 10^5 - \frac{3}{2} \times 10^5 \right| = 3,2 \times 10^{-14}$$

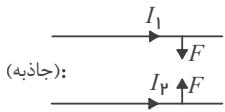
۴۱. گزینه ۲ بنا بر قاعده ی دست راست و مطابق شکل نیروی مغناطیسی وارد بر سیم حامل جریان قائم و به طرف پایین خواهد بود و از رابطه ی نیروی مغناطیسی وارد بر سیم حامل جریان

می‌توان نوشت:

$$F = BIL \sin \alpha = 500 \times 10^{-4} \times 25 \times 0,8 \times \sin 37^\circ = 0,6N$$

$$B = \frac{\mu_0 NI}{L} = \frac{12 \times 10^{-7} \times 200 \times 5}{60 \times 10^{-2}} = 2 \times 10^{-3} T$$

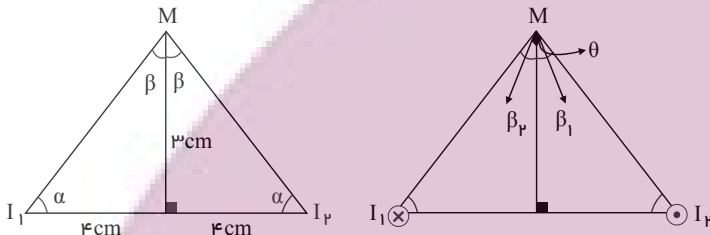

سیم های موازی حامل جریان در صورتی که دارای جریان های همسو باشند یکدیگر را می رابند، بنابراین جهت \vec{F}_1 به سوی پایین و جهت \vec{F}_2 به سوی بالاست. از طرفی مطابق قانون سوم نیوتن (هر عملی را عکس العملی است مساوی و خلاف جهت) دو سیم نیروهایی برابر و خلاف جهت به یکدیگر وارد می کنند.

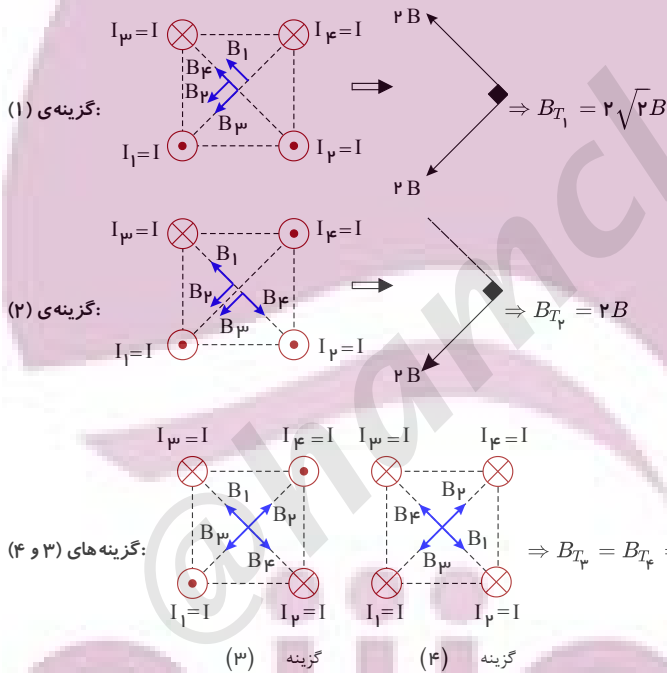
الف) خط میدان ناشی از هر سیم در یک نقطه، دایره ای به مرکز آن سیم در همان نقطه است و بردار میدان مغناطیسی در آن نقطه مماس بر این دایره و در نتیجه عمود بر شعاع است.
ب) برای تعیین جهت این میدان باید انگشت شست دست راست را در جهت جریان نگه دارید و به نحوی جمع شدن چهار انگشت در همان نقطه نگاه کنید.

$$\tan \alpha = \frac{3}{4} \rightarrow \alpha = 37^\circ \rightarrow \beta = 53^\circ \rightarrow 2\beta = 106^\circ \quad 2\beta = 90 + \theta$$

\vec{B}_1 و به همین ترتیب \vec{B}_2 در داخل مثلث قرار می گیرند یعنی گزینه های ۲ و ۳ و ۴ صحیح نیستند.

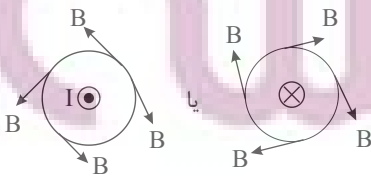

۴۵. گزینه ۱ اگر میدان مغناطیسی ناشی از هر سیم در مرکز مربع B فرض کنیم، میدان مغناطیسی در هر گزینه به صورت زیر است:

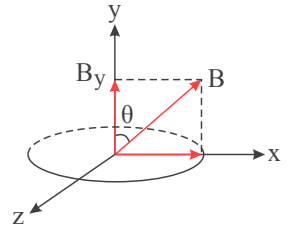

بنابراین بیشترین میدان مغناطیسی برآیند در مرکز مربع گزینه ۱) بوجود می آید.

*دقت کنید: جهت میدان مغناطیسی ناشی از سیم راست، در هر نقطه به کمک قاعده دست راست به دست می آید.

$$\vec{B} = 0,3\vec{i} + 0,4\vec{j} \Rightarrow B = \sqrt{0,3^2 + 0,4^2} \Rightarrow B = 0,5T$$

با توجه به تعریف شار مغناطیسی عبوری از یک سطح، تنها مؤلفه‌ای از میدان که عمود بر سطح است (B_y) در تعیین مقدار شار عبوری مغناطیسی سهم دارد و مؤلفه‌ای از میدان که موازی سطح است (B_x) سهمی در شار مغناطیسی ندارد، بنابراین داریم:

$$\Phi = BA \cos \theta \xrightarrow{B \cos \theta = B_y} \Phi = B_y A = 0,4 \times 200 \times 10^{-4}$$

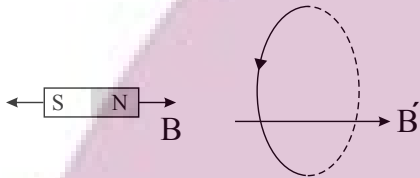
$$\Rightarrow \Phi = 8 \times 10^{-3} \text{ Wb}$$

۴۷. گزینه ۱

$$\varepsilon = BLV = (0,2 \times 5 \times 0,4) = 0,4 \text{ V}$$

اگر طبق قاعده‌ی دست راست، چهار انگشت دست را در جهت V بگیریم به طوری که کف دست راست در جهت میدان مغناطیسی B باشد آنگاه انگشت شست جهت جریان القایی را نشان می‌دهد.

۴۸. گزینه ۱ باتوجه به قانون لنز، می‌توان نتیجه گرفت که گزینه ۱ درست است.

۴۹. گزینه ۳ نیروی محرکه‌ی القایی را می‌توان به صورت زیر به دست آورد:

$$\begin{cases} I = \frac{\varepsilon}{R} \\ |\varepsilon| = N \left| \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} \right| \end{cases} \Rightarrow I = \frac{N}{R} \left| \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} \right| \Rightarrow I = \frac{N}{R} \left| \frac{A \cos \theta \Delta B}{\Delta t} \right|$$

$$\xrightarrow{\cos \theta = \cos 0^\circ = 1} I = \frac{N}{R} A \left| \frac{\Delta B}{\Delta t} \right| \xrightarrow{A = \pi r^2} 0,2 = \frac{1}{0,3} \pi r^2 \left| \frac{\Delta B}{\Delta t} \right| \Rightarrow 0,2 = \frac{1}{0,3} \times 3 \times (0,1)^2 \left| \frac{\Delta B}{\Delta t} \right| \Rightarrow \left| \frac{\Delta B}{\Delta t} \right| = 2 \text{ T/s}$$

۵۰. گزینه ۴

$$\phi_1 = 4 \times 10^{-3} \cos(100\pi \times \frac{1}{200}) = 4 \times 10^{-3} \times \cos \frac{\pi}{2} = 0$$

$$\phi_2 = 4 \times 10^{-3} \cos(100\pi \times \frac{1}{100}) = 4 \times 10^{-3} \times \cos \pi = -4 \times 10^{-3} \text{ Wb}$$

$$|\varepsilon| = \left| -N \frac{\Delta \phi}{\Delta t} \right| = 60 \times \frac{4 \times 10^{-3}}{\frac{1}{100} - \frac{1}{200}} = 48 \text{ V}$$

۵۱. گزینه ۱ می‌دانیم که نیروی محرکه‌ی القایی از رابطه‌ی $\varepsilon = -N \frac{\Delta \Phi}{\Delta t}$ به دست می‌آید.

و باتوجه به نمودار تغییرات میدان می‌توانیم رابطه‌ی بالا به صورت زیر می‌نویسیم.

$$\varepsilon = -N \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} \Rightarrow \varepsilon = -N \frac{\Delta BA \cos \theta}{\Delta t}$$

اگر مقدار نیروی محرکه‌ی القایی را در بازه‌ی (۰ تا ۱) به دست آوریم می‌توانیم گزینه‌ی درست را پیدا کنیم.

$$\varepsilon = -N \frac{\Delta BA \cos \theta}{\Delta t} \xrightarrow{A = \pi r^2} \varepsilon = -1 \frac{0,5}{0,1} \times 3 \times (0,1)^2 \times \cos 0 = -0,15 \text{ V}$$

فقط گزینه‌ی ۱ این ویژگی را دارد.

۵۲. گزینه ۱ چون میله MN به طرف چپ حرکت می‌کند شار مغناطیسی کاهش می‌یابد و طبق قانون لنز برای مخالفت با این کاهش شار، باید میدان مغناطیسی القایی (B') در جهت B باشد. طبق قانون دست راست جهت جریان القایی از M به N خواهد بود از طرفی چون میله باشتاب ثابت حرکت داده می‌شود پس با گذشت زمان سرعت آن مرتب افزایش می‌یابد. در نتیجه جریان القایی نیز افزایش می‌یابد.

$$\uparrow I = \frac{\varepsilon}{R} = \frac{BLV}{R}$$

۵۳. گزینه ۴ آهنگ تولید انرژی گرمایی (توان) هیچ‌وقت نمی‌تواند منفی شود. پس گزینه‌های ۱ و ۳ صحیح نیستند. از طرفی در گزینه‌های ۲ و ۴ و در بازه‌های (۰ تا ۰,۱s) و (۰,۱s تا ۰,۲s) آهنگ تولید انرژی گرمایی مقادیر مشابهی دارد. بنابراین اگر مقدار P را در بازه‌های (۰,۲s تا ۰,۵s) تعیین کنیم می‌توان گزینه‌ی درست را مشخص نمود.

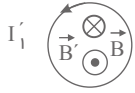
البته باید توجه داشت اگر در بازه‌ای تغییرات میدان مغناطیسی بر حسب زمان خطی باشد، در آن بازه شار مغناطیسی به طور خطی تغییر می‌کند.

$$\varepsilon = \bar{\varepsilon} = -N \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} = -NA \cos \theta \frac{\Delta B}{\Delta t}$$

$$\Rightarrow \varepsilon = -1 \times (3 \times 10^2 \times 10^{-4}) (\cos 0) \times \left(\frac{0 - 0.5}{0.05 - 0.02} \right) = 0.5V \Rightarrow |\varepsilon| = 0.5V$$

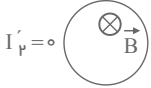
$$P = \frac{V^2}{R} = \frac{|\varepsilon|^2}{R} = \frac{(0.5)^2}{5} = 0.05W$$

۵۴. گزینه ۱

حالت (۱)

در حالت (۱) با ورود حلقه به داخل میدان مغناطیسی، شار مغناطیسی عبوری از حلقه افزایش می‌یابد. و طبق قانون لنز و برای مخالفت با این افزایش شار، باید میدان مغناطیسی القایی (\vec{B}') در خلاف جهت میدان مغناطیسی اصلی (\vec{B}) ایجاد شود. پس بنا بر قاعده‌ی دست راست جهت جریان القایی پادساعت‌گرد خواهد بود.

حالت (۲)

در حالت (۲) حلقه به طور کامل در داخل میدان مغناطیسی قرار می‌گیرد. چون در این حالت شار عبوری از حلقه ثابت است و تغییر نمی‌کند، پس جریان القایی در این حالت برابر صفر است.

حالت (۳)

در حالت (۳) حلقه در حال خروج از میدان مغناطیسی است. پس در این حالت شار مغناطیسی عبوری از حلقه در حال کاهش است. که بنا بر قانون لنز باید میدان مغناطیسی القایی (\vec{B}') در جهت میدان مغناطیسی اصلی (\vec{B}) ایجاد شود تا با کاهش شار مخالفت کند. بنابراین طبق قاعده‌ی دست راست، جهت جریان القایی در این حالت ساعت‌گرد خواهد بود.

۵۵. گزینه ۴ انرژی ذخیره شده در القاگر (یا سیملوله) از رابطه‌ی $U = \frac{1}{2} LI^2$ به دست می‌آید.

برای محاسبه‌ی بیش‌ترین انرژی ذخیره شده در القاگر باید بیش‌ترین مقدار جریان I_{max} را به دست آوریم:

$$I = 5 \sin(50\pi t) \xrightarrow{\sin 50\pi t = 1} I_{max} = 5$$

$$U_{max} = \frac{1}{2} LI_{max}^2 \Rightarrow U_{max} = \frac{1}{2} \times 0.04 \times (5)^2 = 0.5J = 500mJ$$

۵۶. گزینه ۲ می‌دانیم انرژی ذخیره شده در یک سیم لوله از رابطه‌ی $U = \frac{1}{2} LI^2$ به دست می‌آید. برای این مسأله داریم:

$$I = 4A, U = 200mJ = 0.2J \Rightarrow 0.2 = \frac{1}{2} L \times 4^2 \Rightarrow \text{ضریب خودالقایی} : L = 2.5 \times 10^{-2} H$$

۵۷. گزینه ۴ در صورتی که لغزنده رؤستا به سمت چپ حرکت کند طول مقاومتی از رؤستا که در مدار قرار می‌گیرد افزایش می‌یابد و در نتیجه مقاومت افزایش می‌یابد. باتوجه به رابطه‌ی شدت جریان ($I = \frac{\varepsilon}{R}$) با افزایش مقاومت مدار، شدت جریان کاهش می‌یابد.

میدان مغناطیسی ناشی از جریانی که از حلقه می‌گذرد درست درون حلقه‌ی رسانا باتوجه به قاعده‌ی دست راست برون سو است و با کاهش جریان اندازه‌ی میدان مغناطیسی برون سو نیز کاهش می‌یابد بنابراین جریان القایی در حلقه‌ی رسانا باتوجه به قانون لنز طوری ایجاد می‌شود که با کاهش میدان مغناطیسی برون سو (یا کاهش شار مغناطیسی) مخالفت کند. به این ترتیب در حلقه‌ی رسانا نیز جریان القایی پاد ساعت‌گرد خواهد بود.

ایران تونش
توشه‌ای برای موفقیت

پاسخنامه کلیدی

۱ . ۴	۱۰ . ۴	۱۹ . ۳	۲۸ . ۳	۳۷ . ۴	۴۶ . ۴	۵۵ . ۴
۲ . ۲	۱۱ . ۱	۲۰ . ۱	۲۹ . ۳	۳۸ . ۳	۴۷ . ۱	۵۶ . ۲
۳ . ۲	۱۲ . ۱	۲۱ . ۱	۳۰ . ۲	۳۹ . ۴	۴۸ . ۱	۵۷ . ۴
۴ . ۲	۱۳ . ۱	۲۲ . ۴	۳۱ . ۲	۴۰ . ۳	۴۹ . ۳	
۵ . ۳	۱۴ . ۱	۲۳ . ۱	۳۲ . ۱	۴۱ . ۲	۵۰ . ۴	
۶ . ۲	۱۵ . ۲	۲۴ . ۳	۳۳ . ۲	۴۲ . ۲	۵۱ . ۱	
۷ . ۳	۱۶ . ۲	۲۵ . ۲	۳۴ . ۱	۴۳ . ۱	۵۲ . ۱	
۸ . ۳	۱۷ . ۴	۲۶ . ۲	۳۵ . ۴	۴۴ . ۱	۵۳ . ۴	
۹ . ۳	۱۸ . ۳	۲۷ . ۲	۳۶ . ۴	۴۵ . ۱	۵۴ . ۱	

ایران توتنه
توشه ای برای موفقیت

@hamclasihay96

ایران توتنه

توشه ای برای موفقیت